

ISBN: 978-605-83344-9-6

4. Uluslararası Avrasya Spor Eğitim ve Toplum Kongresi

KONGRE BİLDİRİ KİTABI

Proceedings Book

4. ULUSLARARASI
AURASYA SPOR, EĞİTİM
VE TOPLUM KONGRESİ

INTERNATIONAL
CONFERENCE ON SPORT,
EDUCATION, AND SOCIETY

4th

4. ULUSLARARASI JÜRİLİ
MİLLİ KÜLTÜR KARMA SANAT SERGİSİ

4th INTERNATIONAL JURIED ARTS MIXED
EXHIBITION ON NATIONAL CULTURES

Tam Bildiri Metinleri

Full Text & Abstract
ARTWORKS BOOK

Özetler

Eserler Kitabı

6-8 ARALIK 2019 DENİZLİ / TÜRKİYE
6-8 DECEMBER 2019 DENİZLİ / TURKEY

www.iscsjournal.com

info@iecses.org

www.iecses.org

[ISCSA.UBIKS](https://www.facebook.com/ISCSA.UBIKS)

[ISCSA_UBIKS](https://twitter.com/ISCSA_UBIKS)

[ISCSA.UBIKS](https://www.instagram.com/ISCSA.UBIKS)

234-130-iecscs-4th-8-FC-Oral / Sözel

TÜRKİYE'DE HUZUREVLERİNDE UYGULANAN ÖZEL BOCCE UYGULAMASI

Mutlu TÜRKMEN¹⁻²

¹Başkan, Uluslararası Bocce Konfederasyonu (CBI) Chiasso, İSVİÇRE

²Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, TÜRKİYE

Öz

Eskiçağ oyunlarından bir tanesi olan Bocce, tarih boyunca insanoğlunun yaygın bir biçimde ilgilendiği bir rekreasyon aktivitesi olmasının yanı sıra dönemsel ve bölgesel olarak çok farklı uygulamaları da olagelmıştır. Günümüzde modern bir spora evrilen Bocce, 150'den fazla ülkede farklı disiplinler altında temsil edilen ve küresel düzeyde Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin 1986 yılından beri tanımış olduğu çatı örgüt olan Confederation Mondiale Sport Boules (CMSB) (Dünya Boule Sporları Konfederasyonu) altında temsil edilmektedir.

Ulusal federasyonu ülkemizde 2005 yılından itibaren fiili olarak faaliyete geçen Bocce toplumumuzun farklı kesimlerinde hızlı bir büyüme göstermiştir. Bunlardan en çarpıcı olanı ise yaşlılar için geliştirilmiş olan ve tüm ülke genelinde huzurevlerinde yapılmaya başlanılan Bocce modülüdür. Bu sunumda yaşlılar için geliştirilen Bocce modülü tanıtılmış ve bu uygulamanın geçen sürede elde ettiği başarı üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Bocce, iyi oluş, huzurevleri

234-130-iecscs-4th-8-FC-Oral / Sözel

SPECIAL BOCCE MODULE APPLICATION IN NURSING HOMES IN TURKEY

Mutlu TÜRKMEN¹⁻²

¹President, International Bocce Confederation, Chiasso, SWITZERLAND

²Assoc. Prof. Dr., Bayburt University School of Physical Education and Sports, TURKEY

Abstract

Being a prehistoric game, Bocce has always been one of the most popular recreational activities and had various different types of applications during the history of humankind. Today, it turned out to be a real international modern sport practice with more than 150 countries participating in different disciplines of the game which are gathered under the world umbrella organization, Confederation Mondiale Sport Boules (CMSB), which has been recognized by International Olympic Committee (IOC) since 1986.

The sport had its national federation in 2005 in Turkey and had a very fast growth through many different target groups of the society. One of the most important examples is the special Bocce module developed for elderly people living in nursing homes all around the country. This presentation will briefly introduce this typical module of Bocce and then discuss its success and benefits for elderly people.

Keywords: Bocce, wellbeing, nursing homes

Giriş

Bocce kelimesi İtalyanca olmakla birlikte, Türkçe’de bu sporu ifade etmek üzere kullanılan ilk kelime olması ve ülkemizde ulusal federasyon kurulurken isimlendirmede bu kelimenin kullanılması nedeniyle dilimize diğer kelimelere oranla daha fazla yerleşmiştir. Aynı sporu adlandırmak için Fransızca karşılığı *Boule*, İngilizce karşılığı ise *Bowls* kullanılmaktadır.

Bu spora dair tarihi bulgular ise eski çağlara kadar uzanmaktadır. Neolitik Çağa ait kazılar Çatalhöyük’te bulunan yuvarlak taş topların tarihinin MÖ 9000’lere kadar uzandığını gösterir. CMSB, sporla ilgili tarihtede yuvarlakların elle atılması suretiyle oynanan bir oyun olduğuna dair tarihteyi MÖ 5000’li yıllarda Mısır’a dayandırlmaktadır. Daha sonra birkaç bin yıl geçince Eski Yunanda topların bir güç gösterisi olarak en uzağa atılmaya çalışıldığına dair kesin kayıtlar bulunmaktadır. Oyun bugünkü halini ise Roma İmparatorluğu döneminde almış, atılan topların bir çizgi veya hedefe yakınlığı amaç olmuştur. Bu hedef daha sonra küçük bir top (*misket / but / jack / pallino*) olmuştur. Miskete en yakın olanın sayı kazanması esası, günümüzde de geleneksel oyunun temelini oluşturmaktadır. Orta Çağa gelindiğinde, Bocce Fransa ve İtalya’da birçok şehrin meydanında oynanan yaygın bir oyun haline gelmiştir (Bruno, 1996; Reesink ve Reesink, 2004; Di Chiara, 2005; Türkmen, 2007).

20. Yüzyılın başından itibaren yerel geleneklere göre geliştirilen bu oyun, oynandığı bölgeye göre ‘Lyonnaise’ (Liyonez), ‘Raffa’ ve ‘Petanque & Jeu Provençal’ gibi isimler almış ve tatil, göçler, sömürgecilik gibi etkenlerle de diğer ülkelere yayılmıştır. Değişik ülkelerde ulusal federasyonların kurulmasını müteakip,

1946 yılında FIB (Uluslararası Boule Sporları Federasyonu),

1958 yılında FIPJP (Uluslararası Petanque & Jeu Provençal Federasyonu),

1982 yılında CBI (Uluslararası Bocce Konfederasyonu) kurulmuştur.

Bu üç uluslararası federasyon 1985 yılında bir araya gelerek CMSB (Dünya Boule Sporları Konfederasyonu)’nu oluşturmuştur. CMSB, 15 Ekim 1986 yılında IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi) tarafından tanınmıştır. CMSB günümüzde IOC’ye bağlı olarak ARISF, GAISF ve IWGA gibi önemli örgütlerin de içerisinde bulunmaktadır. Ayrıca Bocce’nin bedensel engellilerde yer alan bir uygulaması da paralimpik oyunlarda ‘Boccia’ adıyla

oynanmaktadır. Zihinsel engelliler için de kolaylaştırılmış bir Bocce modülü uygulanmakta ve Özel Olimpiyatlarda bu oyuna yer verilmektedir.

2003 yılında Bocce'nin farklı bir versiyonu olan ve daha çok İngiliz Milletler Topluluğunda (Commonwealth Countries) yaygınlaşmış olan 4. disiplin, Lawn Bowls (Türkçeye Çim Topu olarak aktarılmış ve talimatlara bu isimle eklenmiştir) disiplininin uluslararası federasyonu olan olan World Bowls, CMSB çatısı altına girmiş ve böylelikle CMSB çatısı altında yaklaşık 120 üye ülke federasyonunun bulunduğu büyük bir örgüt haline gelmiştir. Ancak World Bowls, 2015 yılından itibaren CMSB çatısından ayrılarak faaliyetlerini müstakil olarak sürdürmeye başlamıştır.

Bugün Bocce'nin altında toplanan bu sporlar, IWGA (Dünya Spor Oyunları), Akdeniz Oyunları, Asya Oyunları, Commonwealth Games (İngiliz Milletler Topluluğu Oyunları), Paralimpik Oyunlar, Özel Olimpiyatlar, Küçük Avrupa Ülkeleri Oyunları gibi Dünya Sporunun en gözde organizasyonlarının bir parçası olmanın yanında, Yaz Olimpiyat Oyunlarının da önde gelen adayları arasındadır.

Yukarıda belirtilen her dört uluslararası federasyon da ayrı ayrı yıllık Dünya ve Kıtasal Şampiyonalarını ve sayısız uluslararası turnuvaları yapmaya devam etmektedir.

Ülkemizde ilk kez 1990'lı yılların başında Bocce'nin Raffa sistemi oynanmaya başlanmış, 1995 yılında bu spor Herkes İçin Spor Federasyonu çatısı altına girmiştir. Daha sonra Beyzbol ve Softbol Federasyonuna bağlanan Bocce sporu, 14 Ekim 2004 tarihinde Merkez Danışma Kurulu kararıyla Bowling ve Dart ile birleştirilerek yeni bir federasyon çatısı altında toplanmıştır (Türkmen, 2007; Türkmen, 2011).

Ülkemizde Bocce'nin tarihi gelişimi incelenirken, Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu (TBBDF) altında yapılan çalışmaların ayrı bir başlık altında sunulması gerekiyor. Zira TBBDF öncesinde Bocce kelimesi sadece Raffa oyununu ifade ederken, 2005 yılından sonra özellikle 2006 yılında TBBDF'nin özerklik kazandığı tarihten sonra Bocce zaman içerisinde Raffa, Volo, Petank ve Çim Topu oyunlarının dördünü de ifade eden bir kelimeye dönüşmüştür (Türkmen, 2011).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından federasyonların özerkleştirilmesi ile ilgili çalışmalar kapsamında, TBBDF 22 Ocak 2006 tarihinde 26057 sayılı Resmî Gazetede

yayınlanan kanunla ilk özerkleşen federasyonlar kervanına katılmıştır. 27 Mayıs 2006 tarihinde TBBD 1. Olağan Genel Kurul Toplantısı yapılmış ve bu toplantıda alınan karar gereğince, Volo ve Petank oybirliğiyle Federasyonun bünyesine eklenmiştir. Çim Topu disiplini ise 2008 yılında yapılan 2. Olağan Genel Kurulda Federasyonun faaliyetleri arasına ilave edilmiştir (Türkmen, 2011).

Bocce'nin ülkemizde gelişimi ile ilgili en önemli dönüm noktalarından bir tanesi bu sporun 2013 yılından itibaren Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından okul sporları faaliyetlerine eklenmesidir. Bocce, okul sporlarında hızla yaygınlaşmış ve günümüzde 81 ilde okullarda tüm kademelerde oynanan en yaygın sporlardan bir tanesi haline gelmiştir.

Bocce'nin hem ülkemizde hem de uluslararası düzeyde gelişmesi açısından en önemli gelişmelerden bir tanesi de 26 Mayıs 2018 tarihinde yapılan Uluslararası Bocce Konfederasyonu (CBI) Olağanüstü Seçimli Genel Kuruludur. Bu toplantıda Mutlu Türkmen tüm delegelerin oylarını alarak CBI başkanlığına seçilmiş ve önemli bir temsil görevi üstlenmiştir (CBI Web sitesi, 2019).

Huzurevleri Bocce Modülü

2015 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Gençlik ve Spor Kulübü (ASPGSK) ile TBBD arasında yapılan özel bir protokole istinaden, bu dönemde federasyon başkan vekili olan Mutlu Türkmen tarafından yaşlılara yönelik özel bir Bocce oyun modülü geliştirilmiştir. Oyun kurallarının sadeleştirilmesi, sahanın küçültülmesi ve top vurma atışının tek çeşide indirilmesi suretiyle hem kolay oynanabilen hem de hareket kısıtlılığı olan ileri yaşlı bireylerin herhangi bir sağlık ve sakatlanmaya maruz kalmasını engellemek amacıyla geliştirilen bu modülle Kahramankazan Bocce Salonunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çalışanlarına yönelik özel bir eğitim semineri yapılmıştır. Bu eğitim de Mutlu Türkmen tarafından verilmiştir. Böylelikle eğitimden geçen uzman personel 2006 yılı başından itibaren ülke genelinde göreve başlamıştır (TBBD Web sitesi, 2016).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının stratejik planında yer alan “Aktif Yaşlanma” Politikasına uygun olarak 65 yaş üstü yaşlı bireyleri daha hareketli kılmak, yaşam kalitelerini artırarak yaşama bağlanmalarını ve yaşamdan keyif almalarını sağlamak amacıyla herhangi bir sakatlık ve sağlık sorunu oluşturmayan ve tamamen rekreatif bir modül olan Bocce

uygulaması, Şubat 2016 tarihi itibariyle bakanlığa bağlı huzurevlerinde başlatılmıştır (<http://bocceligi.com/bocce-nedir.html>, 2017).

Bu modülle ilgili oyun kuralları aşağıda verilmiştir (TBBDF Web sitesi, 2016);

Takımların Oluşumu

- Takımlar 3 asıl + 2 yedek olmak üzere toplam 5 oyuncudan oluşacaktır. Yedek oyuncuların her ikisinin de oyuncu değişikliği hakkı vardır. Oyuncuların müsabaka boyunca sınırsız değişiklik hakkı vardır, ancak bir el bitmeden oyuncu değiştirilmeyecektir. El bitiminde 2 oyuncu birden değiştirilmesi de mümkündür.

Toplar

-Müsabakalar, FIPJP tarafından onaylanmış bulunan bir marka olmalı ve aşağıdaki ölçülere uygun olan petank topları ile oynanır:

- a) Metalden imal edilmiş olmaları,
- b) Çaplarının en az 7,05 cm ile 8 cm arasında olması;
- c) Ağırlıklarının en az 650 gram ve en çok 800 gram olması ve imalatçı markasının ve ağırlığın, bunlar üzerine basılmış ve gözle görülür olması
- d) Topların ağırlıkların arttırılmaması veya azaltılmaması, bozulmaması ve düzeltme - modifikasyon yapılmaması gerekir. Petank toplarına, imalatçı tarafından verilen sertliğin değiştirilmesi (artırılması) için, sertlik ve esnekliğini arttırmak için ısıtma ve soğutma işleminin yapılması özellikle yasaktır.

Bununla birlikte, oyuncu isimleri veya imzaları topların üzerine işlenebilir ve imalat sırasında topların üzerine çeşitli logolar, imzalar ve kısa ibareler yazılabilir.

Topların veya misketin değiştirilmesi

Oyuncuların aşağıdaki haller dışında topları ve misketi oyun sırasında değiştirmeleri yasaktır.

- a) Petank topunun veya misketin kırılması. Petank topunun veya misketin kırılması halinde, bunların büyük olan parçaları konum işaretlemesinde dikkate alınır. Ölçümden sonra,

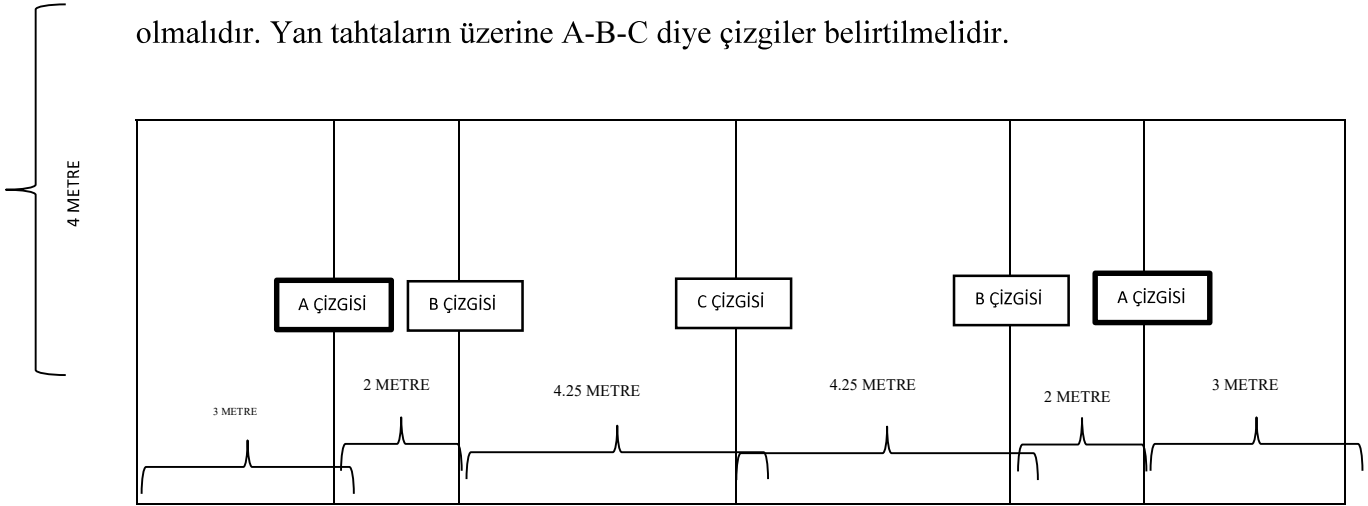

gerekli ise, kırılan petank topu veya misket aynı çapta veya kırılan parçaya benzer bir petank topu veya misket ile değiştirilir. İlgili oyuncu, izleyen oyun sonundan itibaren, komple yeni bir takım kullanabilir.

-Her oyuncu 2 top kullanacak ve takımların toplam 6 topları bulunacaktır. Aynı oyuncu 2'den fazla top kullanırsa son kullandığı top iptal edilecektir. Ancak bu durum fark edilmeden rakip takım topunu kullanırsa kullanılan fazla top geçerli sayılacaktır.

Saha

Zemin bukle halı olmalı, halı tek renk (tercihen mavi veya kırmızı) ve tek parça olmalıdır. Saha üzerindeki çizgiler 2 cm genişliğinde ve yan tahtalarda da görünecek şekilde olmalıdır. Yan tahtaların üzerine A-B-C diye çizgiler belirtilmelidir.

Saha 18,50 metre uzunluğunda; 4 metre genişliğindedir. Kenarlar 20-25 cm yüksekliğinde tahta ile çevrilidir. Dip tahtadan A çizgisi arası mesafe 3 metre; A – B arası 2 metre; B – C arası ise 4,25 metredir. Sahanın diğer yarısında da mesafeler aynıdır.

Sahanın arkasında her iki tarafta da 12 kişinin oturabileceği bank/sandalye bulundurulur.

Kurallar

-Müsabaka başlarken misket, hakem tarafından karşı taraftaki B çizgisinin tam ortasına konulur. Kuraya göre ilk sırada bulunan takım ilk topunu oynar. Bundan sonra rakip takım ilk topunu oynar. Devamında ise hangi takım daha yakınsa diğer takım oynayarak oyun devam eder. Tüm toplar kullanılıncaya kadar o el devam eder. El bitiminde miskete en yakın takım, rakibin miskete en yakın topundan daha yakın kaç topu varsa o kadar sayı kazanır. El tamamlanınca oyun karşı taraftan oynanmaya başlanır. Misketi sayı kazanan takım kullanır. Misket atışının geçerli olması için misket sahanın karşı tarafındaki C çizgisi ile A çizgisi

arasında kalmalıdır. Misket atışında kenar tahtalara çarparsa çıkmış sayılır ve geçersiz olur. İkinci kez misketi rakip takım atar. Rakibin atışı da geçersiz olursa, hakem misketi B çizgisinin ortasına koyar. Misketi hangi takım kullanırsa kullansın, ilk topu sayı alan takım kullanır.

-Oyuncuların sadece topu kullanacak olan A çizgisine gelir, diğer oyuncular ise saha arkasında oturarak bekler (oturmak zorunlu değil ama serbesttir). Topu biten oyuncular sahanın arkasında oturarak beklemeye devam eder. Tüm toplar kullanılıp el tamamlanınca tüm oyuncular sahanın karşı tarafına ve saha arkasına geçer.

-Oyuncular yaklaşma ve vurma atışlarını A çizgisinden yapar. Atış yaparken ayak bütünüyle çizgiyi geçmemek koşuluyla çizgiye basmak serbesttir.

-Yaklaşma atışları sırasında kenar tahtalara topun çarpması serbesttir. Kenar veya arka tahtaya temas eden toplar oyunda kabul edilir. Yaklaşma atışı sırasında topların birbirine çarpması, topları veya misketi sürüklemesi serbesttir.

-Vurma atışlarında da kenar ve arka tahtalara çarpma serbesttir. Ancak vurma (veya yaklaşma) atışlarında top B çizgisinden ileride yere temas ederse geçersiz olur. Dolayısıyla topun havadan atılması yasaktır.

-Müsabakalar 45 dakika ve ilave bir el olarak oynanacaktır. İlave elden sonra eşitlik olursa, ikinci bir ilave el ile eşitlik bozulacaktır. Ancak süre dolmadan takımlardan bir tanesi 12 sayıya ulaşırsa müsabaka tamamlanacaktır.

Sonuç

Bocce ülkemizde tarihi geçmişi çok gerilere gitmemesine rağmen ulusal federasyonun fiili¹ olarak kurulduğu 2005 yılından itibaren çok hızlı bir gelişme kaydetmiştir. Federasyon 2006 yılında özerklik kazanmış, 2013 yılında okul sporları faaliyet programına girmiş, 2019 yılına gelindiğinde federasyon ve okul sporlarının faaliyet havuzunda on binlerce sporunun yer aldığı bir spora dönüşmüştür.

Bu büyüyen yapı içerisinde en önemli etkinliklerden bir tanesi de huzurevlerine yönelik gerçekleştirilen Bocce faaliyetleridir. 2015 yılında geliştirilen ve uygulaması büyük bir başarı

¹ Federasyonun resmi kuruluşu Merkez Danışma Kurulunun 18 Ekim 2004 tarihli kararına dayanmasına rağmen fiili olarak çalışmaya başlaması ise 24 Mart 2005 tarihinde Başkanlık seçiminin yapılmasıyla mümkün olmuştur. (<http://www.tbdf.gov.tr/tarihce>)

getiren yaşlılara yönelik Bocce modülü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca da desteklenmiştir. 2016 yılında yapılan başarılı ulusal uygulamanın ardından ise 2017 yılında Türkiye Huzurevleri arası Bocce Ligi kurulmuştur. Bu ligle eşzamanla yürütülmek üzere ASPGSK, TBBDF ve Bartın Üniversitesi işbirliğiyle “Düzenli Fiziksel Aktiviteye Katılımın Huzurevlerinde Barınan Yaşlıların Mutluluk Düzeylerine Etkisinin Araştırılması (Huzurevleri Bocce Ligi Örneği)” başlıklı proje uygulanmıştır. Projenin koordinatörlüğünü Mutlu Türkmen üstlenmiş ve lige katılan yaşlılarla ligde yer almayan huzurevi sakinlerinin mutluluk ve yaşam doyumları karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular bocce ligine katılan yaşlıların diğer huzurevleri sakinlerine göre daha yüksek mutluluk düzeyine ve erkek katılımcıların ise daha düşük depresyon düzeyine sahip olduğunu ortaya koymuştur (Proje raporu, 2018).

2016 yılından itibaren uygulamaya başlanan huzurevleri Bocce etkinliği, son üç yıl içerisinde düzenli bir lig olarak yapılmıştır. Günümüzde yüzden fazla huzurevinde Bocce sahaları bulunmakta ve binlerce yaşlımız Bocce faaliyetlerine katılmaktadır. 2019 yılında düzenlenen Bocce liginde ise 109 huzurevi Bocce takımı fiili olarak yarışmıştır (AÇSHB, 2019).

KAYNAKÇA

- AÇSHB, (2019). Yetişkin Gençler Huzur Bocce Ligi Final Müsabakaları 18-23 Kasım 2019 Tarihlerinde Antalya’da Yapıldı, Erişim linki: <https://ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/haberler/yetiskin-gencler-huzur-bocce-ligi-final-musabakalari-18-23-kasim-2019-tarihlerinde-antalya-da-yapildi/> (Erişim Tarihi:24.11.2019).
- Bocce nedir? (2017). <http://bocceligi.com/bocce-nedir.html>, (Erişim Tarihi:04.08.2019).
- Bruno, R. (1996). Les Secrets de la Petanque & du Jeu Provençal, Presses de Valmy, Paris.
- Butler, N. (2018). “New sports facing tougher process to be added to Paris 2024 Olympic programme”, Erişim linki: <https://www.insidethegames.biz/articles/1066844/new-sports-facing-tougher-process-to-be-added-to-paris-2024-olympic-programme>
- CBI Web Sitesi (2019). Erişim linki: www.cbi-prv.org

- Di Chiara, D. (2005). *Storia Delle Bocce InItalia e nel Mondo*. Edizioni Po.Li.Graf, Pomezia.
- Proje raporu (2018). *Düzenli Fiziksel Aktiviteye Katılımın Huzurevlerinde Barınan Yaşlıların Mutluluk Düzeylerine Etkisinin Araştırılması (Huzurevleri Bocce Ligi Örneği)*, Yayınlanmamış proje sonuç raporu.
- Reesink, HA & M. Reesink (2004). *Jeu de Boules, Culemborg*.
- Türkmen, M. (2007). “Bocce, Boule, Petank ya da Bilye Sporları; Tarihçe ve Terminoloji”, Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu Web sitesi; <http://www.tbddf.gov.tr/> (Erişim tarihi 05.04.2019)
- Türkmen, M. (2011). *Çim Topu, Raffa, Petank ve Volo Oyun Sistemleriyle Bocce: Tanımlar, Tarihçe ve Oyun Kuralları*. Neyir Yayıncılık, Ankara.
- TBDDF Web sitesi (2016). “1. Türkiye Huzurevleri Bocce Şampiyonası, 9-10 Nisan tarihleri arasında Antalya'da yapılacaktır.” Erişim linki: <http://tbddf.gov.tr/1-turkiye-huzurevleri-bocce-sampiyonasi-9-10-nisan-tarihleri-arasinda-antalyada-yapilacaktir> (Erişim tarihi 05.04.2019)